

การแข่งขันนาฏศิลป์ ในงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน DANCE COMPETITION OF THE STUDENTS' HANDICRAFT FAIR

16

อรรจมาภรณ์ ชัยวิสุทธิ*

ศาสตราจารย์ กิตติคุณ ดร. สุรพล วิรุฬห์รักษ์ ราชบัณฑิต**

ดร.อุรารมย์ จันทมาลา**

บทคัดย่อ

การแข่งขันนาฏศิลป์ไทย ในงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน คือ แข่งขันทางทักษะนาฏศิลป์ไทยจัดการแข่งขันครั้งแรกเมื่อปีการศึกษา 2552 โดยสำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน สังกัดคณะกรรมการการศึกษา เป็นผู้กำหนดเกณฑ์การแข่งขัน และได้แบ่งกิจกรรมการแข่งขันนาฏศิลป์ไทยออกเป็น 3 กิจกรรม คือ รำวงมาตรฐาน นาฏศิลป์ไทยอนุรักษ์ และนาฏศิลป์ไทยประยุกต์ เมื่อปีการศึกษา 2553 กิจกรรมนาฏศิลป์ไทยประยุกต์ได้ถูกยกออกจากการแข่งขันนาฏศิลป์ไทย โดยได้บรรจุกิจกรรมนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์เข้ามาแทนที่จนกระทั่งถึงปัจจุบัน (ปีการศึกษา 2555) การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้เกิดความขัดแย้ง และเป็นปัญหาในการแข่งขันนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์สืบมา

ดังนั้นงานวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและวิเคราะห์ให้เห็นถึงปัญหาด้านความเข้าใจในเกณฑ์การแข่งขันนาฏศิลป์ไทยประยุกต์กับนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ที่แตกต่างกัน ระหว่างกลุ่มผู้จัดงานกับกลุ่มผู้เข้าร่วมการแข่งขัน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2552-2554 พื้นที่วิจัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างได้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้จัดการแข่งขัน และกลุ่มผู้เข้าร่วมการแข่งขัน โดยวิธีการสัมภาษณ์ การตอบแบบสอบถาม และการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพแล้วนำเสนอผลการศึกษาในแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า 1) กิจกรรมการแข่งขันเปลี่ยน แต่เกณฑ์การแข่งขันยังคงคล้ายเดิม และยังไม่บ่งชี้คุณลักษณะเฉพาะของนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ จึงทำให้ผู้เข้าร่วมการแข่งขันและกรรมการตัดสินในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับภูมิภาค ตีความถึงคุณลักษณะเฉพาะของนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ขึ้นมาเอง อันเป็นเหตุให้เกิดความขัดแย้งกันในกลุ่ม 2) การนำเสนอร่างเกณฑ์การแข่งขันนาฏศิลป์ไทยประยุกต์กับนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาความเข้าใจไม่ตรงกันเกี่ยวกับเกณฑ์การแข่งขัน ต่อคณะกรรมการการประชุมเชิงปฏิบัติการปรับปรุงกิจกรรมและหลักเกณฑ์การแข่งขันงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน 3) ผลของการนำเสนอร่างเกณฑ์การแข่งขัน ทางคณะกรรมการได้พิจารณาเห็นชอบให้มีการระบุคุณลักษณะเฉพาะของนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ในเกณฑ์การแข่งขันนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ครั้งที่ 62 ปีการศึกษา 2555 โดยกำหนดเป็นค่านิยามศัพท์

* นักศึกษา สาขาการวิจัยทางศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

** คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

สรุปได้ว่างานวิจัยนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาเกณฑ์การแข่งขันและส่งเสริมบทบาทการแข่งขันทางนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ อีกทั้งยังประโยชน์แก่ผู้เข้าร่วมการแข่งขัน โดยการเสนอการจัดประชุมชี้แจงและปรับความคิดเห็น ระหว่างกลุ่มผู้เข้าร่วมการแข่งขันกับกลุ่มผู้จัดการแข่งขันให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ABSTRACT

Thai dance competition in the students' handicraft fair is the Thai dance skill competition that was first held in the academic year 2009 by the Office of Student Activities Development under the Board of Education who set the criteria and has divided the competition into three activities; Thai standard dance, Thai classical dance, and applied Thai dramatic dance. Since then, the applied Thai dramatic dance activities were removed from a Thai dance competition list and have been replaced by the creative Thai dance until the present (2012). This change resulted in a ridiculous conflict and has become a problem in the creative Thai dance competition ever since. The objective of this research was to analyze and investigate into the problems of understanding the competition criteria between the applied Thai dramatic dance and the creative Thai dance, which has resulted in a different point of view among a bipartisan group, the organizers and the participants, since the academic years 2009–2011. A research area covered both the Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 1 and the Secondary Educational Service Area Office 25, Khon Kaen district, Khon Kaen province. The samples were divided into two groups, the organizers and the participants. The study was a qualitative type of research conducted by way of interviews, questionnaires, and group conversations before presenting the results in a form of descriptive analysis. The results showed that: 1) only the competition activities had been changed but the competition criteria remained the same. Moreover, the specific features of the creative Thai dance had not been clearly identified. As a result, both the participants and the judges at the level of educational and regional areas had to interpret the definitions of unique features of such the dance by their own. This therefore caused conflicts among the groups, 2) the drafts of competition criteria of the applied Thai dramatic dance and the creative Thai dance presented to the Board of Workshop Committee for Activities Improvement and Competition Rules of the students' handicraft fair, did not match the criteria for the competition, 3) for the drafts of the proposed competition criteria, the committee had approved to identify the creation of unique features of the creative Thai dance in the 62th students' handicraft fair, academic year 2555, in a form of definitions. To summarize, this research could be used as a guideline for improving the competition criteria as well as promoting the role competition of the creative Thai dance. It also gave the participants a number of advantages such as proposing the meeting to clarify and attune the comments between the participants themselves and the organizers.

ภูมิหลัง

งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนคือการจัดการแสดงผลสัมฤทธิ์ และการประกวด/แข่งขันทางทักษะในด้านต่างๆ ของนักเรียนระดับปฐมวัย และมัธยมศึกษา ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่ทางสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้

งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนจัดขึ้นครั้งแรกเมื่อวันที่ 3 มกราคม 2455 (100 ปีที่ผ่านมา) ขณะครั้งยังเป็นพระยาสุรเสวกบดี ในการที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชการที่ 6 ได้เสด็จพระราชดำเนิน และทรงเปิดงาน โดยเจ้าพระยาทรงเสด็จสุเรนทราธิบดี (ม.ร.ว.เปีย มาลากุล) เสนาบดีกระทรวงธรรมการ เป็นผู้ริเริ่มจัดงาน

จัดงานดังกล่าว พระยาวิสุทธิสุริยศักดิ์ กราบบังคมทูลพระกรุณาว่า “ความประสงค์แห่งการแสดงผลงานศิลปหัตถกรรมนี้ เพื่อแนะนำชักจูงให้เด็กชายเด็กหญิงในปัจจุบันเอาใจใส่ฝึกหัดศิลปหัตถกรรม ซึ่งเป็นทางเลี้ยงชีพต่างๆ งานนี้มีการแสดงผลงานศิลปหัตถกรรม การประกวดฝีมือ และความคิดในวิชาการ...” พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงมีพระราชดำรัสตอบ ตอนหนึ่งว่า

“คำที่พระยาวิสุทธิสุริยศักดิ์ กล่าวนี้ตรงกับความคิดของเรา เราได้เคยปรารภมานานแล้ว ...เพราะการฝึกสอนเด็กนั้นจำเป็นต้องฝึกสอนหลายอย่างไม่ใช่แต่จะเรียนวิชาหนังสือส่วนเดียวก็ยังไม่พอ จำจะต้องเป็นผู้ได้รับความฝึกฝนอันดีแล้วรอบตัวได้ฝึกหัดแล้วหลายๆ อย่าง.. เราผู้เป็นพระเจ้าแผ่นดิน ก็กล่าวยืนยันได้ว่า การที่ได้จัดให้มีการแสดงผลงานศิลปหัตถกรรมฝีมือนักเรียนขึ้นเช่นนี้ เป็นไปในหนทางที่ควรโดยชอบและปรากฏแต่คนทั้งหลายในทางที่ถูกที่ชอบ สมแก่ความมุ่งหมายอันดีแล้ว..” (สำนักพัฒนากิจกรรมผู้เรียน. 2554)

งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนในช่วงแรกเป็นงานประจำปีจัดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เฉพาะในกรุงเทพมหานคร มีวันช่วงในบางปีที่เหตุการณ์บ้านเมืองอยู่ในสภาวะไม่ปกติ จนกระทั่งถึงการจัดในปี พ.ศ. 2534 ซึ่งเป็นการจัดงานครั้งพิเศษ เนื่องในโอกาสเฉลิมฉลอง 100 ปี กระทรวงศึกษาธิการ ในการจัดงานครั้งนี้ได้มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายให้ขยายการจัดงานออกไปทั้ง 5 ภูมิภาค เพื่อให้เยาวชนในส่วนภูมิภาค ได้มีโอกาสเข้าชมและร่วมแสดงผลงานได้อย่างทั่วถึง ใช้ชื่องานว่า “งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนฉลอง 100 ปี กระทรวงศึกษาธิการ” โดยมอบหมายให้ทุกกรมในกระทรวง ศึกษาธิการเป็นผู้ร่วมกันจัดงาน เมื่อถึงปี พ.ศ. 2535 จึงเปลี่ยนแปลงให้มีการแบ่งการจัดงาน ออกเป็น 4 ภูมิภาค โดยกลับไปใช้ชื่องานว่า “งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน” ดังเดิมสืบมาจนถึงปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการจัดงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน คือ

1. เพื่อส่งเสริมให้โรงเรียน ครูผู้สอนและทุกภาคส่วน ได้ร่วมกันเสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้พัฒนาทุนมนุษย์แก่เด็กและเยาวชน สู่อาณาจักรแห่งความคิด ได้กว้างไกล รอบด้านและเข้าถึง
2. เพื่อจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ให้นักเรียนแสดงความสามารถที่เป็นเลิศด้านวิชาการ กีฬา ศิลปะ ดนตรี การแสดง สิ่งประดิษฐ์
3. เพื่อจัดเวทีให้โอกาสแก่นักเรียน ครู โรงเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้แสดงขีดสมรรถนะและนำเสนอผลงานเผยแพร่สู่สาธารณะ และเปิดโลกแห่งการเรียนรู้
4. เพื่อคัดเลือกนักเรียนและโรงเรียนเป็นตัวแทนของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ไปประกวดในระดับภูมิภาค และประเทศ

การจัดการประกวด/แข่งขันทักษะทางวิชาการ ในงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ได้แบ่งกลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

1. กลุ่มการศึกษาปฐมวัย
2. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
3. กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
4. กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
5. กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
6. กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
7. กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
8. กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ
9. กลุ่มสาระการเรียนรู้เทคโนโลยี (คอมพิวเตอร์)
10. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

11. กลุ่มสาระการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

12. กลุ่มสาระการเรียนรู้กิจกรรมตามสาระท้องถิ่น

การแข่งขันนาฏศิลป์ไทยได้เริ่มมีการแข่งขันครั้งแรกในปีการศึกษา 2552 โดยสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้กำหนดเกณฑ์การแข่งขัน และได้แบ่งกิจกรรมการแข่งขันนาฏศิลป์ไทยออกเป็น 3 กิจกรรม คือ รำวงมาตรฐาน นาฏศิลป์ไทยอนุรักษ์ และนาฏศิลป์ไทยประยุกต์ จากนั้นเริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 กิจกรรมนาฏศิลป์ไทยประยุกต์ได้ถูกยกออกจากกิจกรรมการแข่งขันนาฏศิลป์ไทย โดยได้บรรจุกิจกรรมนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์เข้ามาแทนที่จนกระทั่งถึงปัจจุบัน (ปีการศึกษา 2554)

เมื่อเสร็จสิ้นการแข่งขันมักมีการตั้งกระทู้คำถามลงในเว็บไซต์อินเทอร์เน็ต ถึงความไม่เข้าใจในเกณฑ์การตัดสิน นาฏศิลป์ไทยประยุกต์กับนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ ว่า “ผู้เข้าแข่งขันบอกว่าตนเองได้ทำนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์มาแข่งขัน แต่กรรมการกลับบอกว่างานนั้นเป็นเพียงนาฏศิลป์ไทยประยุกต์ ตนเองจึงไม่เข้าใจว่าอะไรที่เรียกว่า ประยุกต์ และอะไรที่เรียกว่า สร้างสรรค์ ทั้งๆที่ปฏิบัติตามเกณฑ์ทุกอย่าง” นอกจากนี้ผู้วิจัยยังทราบจากคณะดำเนินการจัดกิจกรรมของทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ว่า ในปีถัดมามีจำนวนผู้เข้าร่วมการแข่งขันนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์น้อยลง โดยผู้เข้าแข่งขันให้เหตุผลว่า “มันยุ่งยาก”

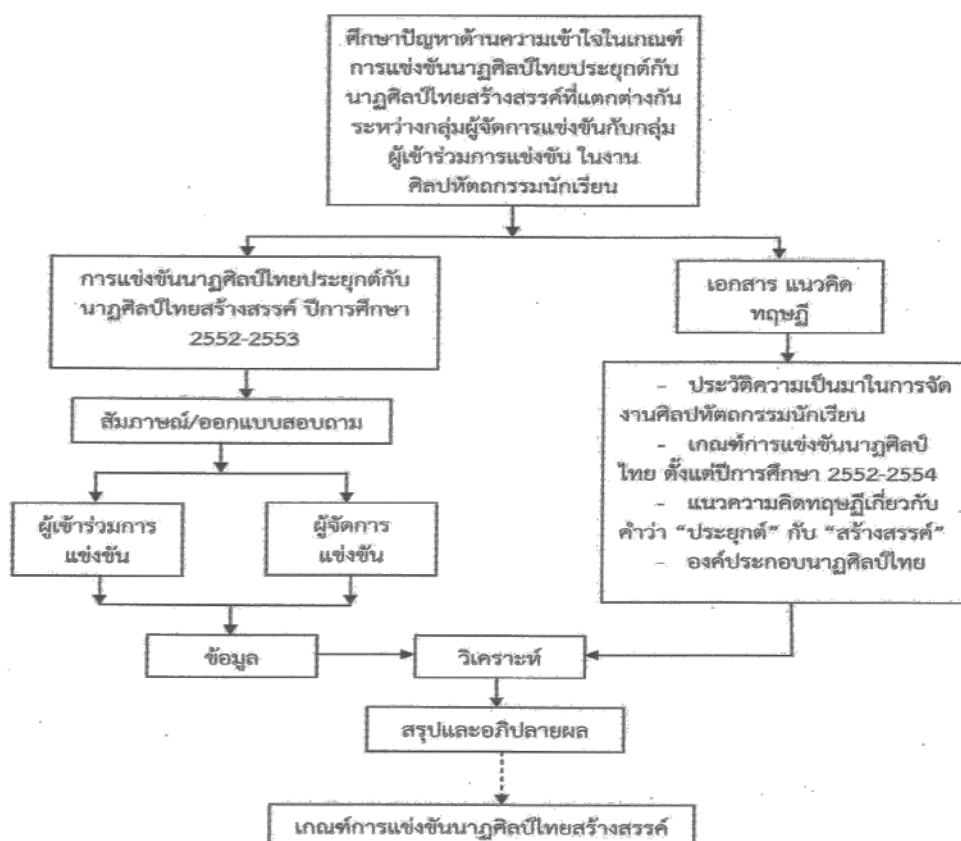
จากคำว่า “ประยุกต์” เป็น “สร้างสรรค์” (นาฏศิลป์ไทยประยุกต์ เป็น นาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์) ในครั้งนี้ได้เกิดข้อขัดแย้งเป็นวงกว้าง ผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญที่จะศึกษาปัญหาดังกล่าว เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ให้เห็นถึงปัญหาด้านความเข้าใจในเกณฑ์การแข่งขันนาฏศิลป์ไทยประยุกต์และนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ที่แตกต่างกัน ระหว่างกลุ่มผู้จัดการแข่งขันกับกลุ่มผู้เข้าร่วมการแข่งขัน ในงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2552-2554

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในศึกษาปัญหาด้านความเข้าใจในเกณฑ์การแข่งขันนาฏศิลป์ไทยประยุกต์และนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ที่แตกต่างกัน ระหว่างกลุ่มผู้จัดการแข่งขันกับกลุ่มผู้เข้าร่วมการแข่งขัน ในงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2552-2554 ผู้วิจัยได้วางกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย

การวิจัยปัญหาความเข้าใจในเกณฑ์การแข่งขันนาฏศิลป์ไทยประยุกต์ กับ นาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มผู้จัดงานกับกลุ่มผู้เข้าร่วมการแข่งขัน งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ขอบเขตการวิจัย
 - 1.1 เนื้อหา
 - 1.2 วิธีวิจัย
 - 1.3 ระยะเวลา
 - 1.4 พื้นที่ในการวิจัย
 - 1.5 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. วิธีดำเนินการวิจัย
 - 2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 2.3 การจัดกระทำข้อมูล
 - 2.4 วิเคราะห์ข้อมูล
 - 2.5 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 เนื้อหา

- ศึกษาความหมายคุณลักษณะของนาฏศิลป์ไทยประยุกต์กับนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ในงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน
- ศึกษาเกณฑ์การแข่งขันนาฏศิลป์ไทยประยุกต์กับนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2552-2554
- ศึกษาปัญหาความเข้าใจที่แตกต่างกันในเรื่องเกณฑ์การแข่งขันนาฏศิลป์ไทยประยุกต์กับนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ ระหว่างกลุ่มผู้จัดงานกับกลุ่มผู้เข้าร่วมการแข่งขัน งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน

3.2 วิธีวิจัย

การวิจัยปัญหาความเข้าใจในเกณฑ์การแข่งขันนาฏศิลป์ไทยประยุกต์ กับ นาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มผู้จัดงานกับกลุ่มผู้เข้าร่วมการแข่งขัน งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ทำการศึกษวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารบทความ แนวความคิด ทฤษฎี อันประกอบด้วย ประวัติการจัดงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน เกณฑ์การแข่งขันนาฏศิลป์ไทยประยุกต์ เกณฑ์การแข่งขันนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ แนวความคิดทฤษฎีเกี่ยวกับงานประยุกต์และงานสร้างสรรค์ รวมไปถึงการเก็บข้อมูลภาคสนาม ประกอบด้วย การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม (Focused group interview) และการสัมภาษณ์เจาะลึกเป็นรายบุคคล (In-dept interview) จากผู้ให้ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยโดยตรง คือ ผู้จัดงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน (สำนักพัฒนานักศึกษานักเรียน สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) และผู้เข้าแข่งขัน (ครู) ซึ่งทำให้ทราบความคิดเห็นเกี่ยวกับเกณฑ์การแข่งขันนาฏศิลป์ไทยประยุกต์กับนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ และปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง

การสัมภาษณ์แบบกลุ่มและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกในการวิจัยครั้งนี้ จะใช้วิธีการผสมผสานระหว่างการสัมภาษณ์แบบสนทนารูปแบบไม่เป็นทางการกับการใช้แบบสอบถาม โดยอาศัยกรอบแนวคิดในการศึกษามาเป็นปัจจัยในการสัมภาษณ์ เพื่อสะท้อนข้อมูลได้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด ส่วนการใช้แบบสอบถาม เพื่อสะดวกในการจัดทำข้อมูล และสะท้อนให้เห็นถึงความคิด ความเข้าใจในงานนาฏศิลป์ไทยประยุกต์ กับ งานนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ ผ่านทางสถิติ ซึ่งผู้วิจัยได้นำเอาสถิติพรรณนา (Descriptive statistics) มาใช้ในการบรรยายข้อมูลที่ได้รวบรวมมา จากนั้นทำการจัดหมวดหมู่วิเคราะห์ เรียบเรียงข้อมูล และนำเสนอในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์

3.3 ระยะเวลา

ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือน ตุลาคม 2553 ถึงเดือนกันยายน 2555

3.4 พื้นที่ในการวิจัย

พื้นที่การศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ จังหวัดขอนแก่น โดยผู้วิจัยเจาะจงที่จะศึกษาปัญหาความเข้าใจในเกณฑ์การแข่งขันนาฏศิลป์ไทยประยุกต์กับนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ของกลุ่มผู้เข้าร่วมแข่งขัน งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1

3.5 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้คัดเลือกประชากรกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งกลุ่มตามลักษณะการศึกษา ดังนี้

กลุ่มผู้จัดการแข่งขัน งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษาเกี่ยวกับการกำหนดเกณฑ์การแข่งขันนาฏศิลป์ไทยประยุกต์ กับ นาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ เป็นการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม (Focused group interview) ประกอบด้วย

- ผู้อำนวยการสนธิ แยมเกสร ผู้อำนวยการสำนักพัฒนานักศึกษานักเรียนสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- คุณวัลลา เรืองไชยวงศ์ นักวิชาการการศึกษาชำนาญการพิเศษสำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียนสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- คุณจารุรัตน์ เข้มลาย ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่ปทุมธานีเขต 2 อาจารย์นพรัตน์ หวังในธรรม ผู้เชี่ยวชาญการสอนนาฏศิลป์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์

- รองศาสตราจารย์อมรา กล้าเจริญ อาจารย์ประจำสาขาวิชานาฏศิลป์การละคร วิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

- ผู้ช่วยศาสตราจารย์คำณ สุนทรานนท์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

- ผู้ช่วยศาสตราจารย์สวภา เวชสุรัตน์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- อาจารย์ชวลิต สุนทรานนท์ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านวิชาการละครดนตรี อาจารย์ดร.ไพโรจน์ทองคำสุข ราชบัณฑิต สาขาศิลปกรรมนาฏศิลป์ไทย และผู้อำนวยการสถาบันโชนแห่งชาติ

- อาจารย์ขวัญใจ คงถาวร อาจารย์ประจำภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปนาฏดุริยางค์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

กลุ่มผู้เข้าร่วมการแข่งขัน งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษา และสะท้อนความคิด ความเข้าใจเกี่ยวกับความเกี่ยวข้องกับงานทางด้านนาฏศิลป์ไทยประยุกต์ กับ งานทางด้านนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ เป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเป็นรายบุคคล (In-dept interview) ประกอบด้วย

- ผู้อำนวยการรังสรรค์ เกื่อนนาค ผู้อำนวยการหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ขอนแก่น เขต 25

- ครูจอมขวัญ ศศิวรรณพงศ์ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1

- ครูอุบลวรรณ ธวัชโชติ ครูนาฏศิลป์ โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย

- ครูผ่องพรรณ ปทุมชาติ ครูนาฏศิลป์ โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย

- ครูรมณี ร่ำเพยพล ครูนาฏศิลป์ โรงเรียนกัลยาณวัตร

- ครูภาภรณ์ พรหมรัตน์ ครูนาฏศิลป์ โรงเรียนกัลยาณวัตร

- ครูจัญญา สอนจำ ครูนาฏศิลป์ โรงเรียนกัลยาณวัตร

- ครูดวงรัตน์ ดิยา ครูนาฏศิลป์ โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน

- ครูพัชรพร คุ่มตะบุตร ครูนาฏศิลป์ โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน

- ครูณัฏฐ์ อัครธรรกุล ครูนาฏศิลป์ โรงเรียนขามแก่นนคร

- ครูสรายุธ ภูมิคอนสาร ครูนาฏศิลป์ โรงเรียนฮั่วเคี้ยววิทยาลัย

- ครูมณีรัตน์ วงษ์บัณฑิตย์ ครูนาฏศิลป์ โรงเรียนสนามบิน

- ครูศิริพร รักขาวงษ์ ครูนาฏศิลป์ โรงเรียนอนุบาลขอนแก่น

- ครูพรรณวดี รอดงาม ครูนาฏศิลป์ โรงเรียนอนุบาลขอนแก่น

- ครูวันวิสา คล่องใจ ครูนาฏศิลป์ โรงเรียนอนุบาลขอนแก่น

- ครูณาด อามาตมนตรี ครูนาฏศิลป์ โรงเรียนอนุบาลขอนแก่น

กรณีนี้ที่เลือกเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกรายบุคคล ดังรายนามข้างต้น เนื่องจากผู้วิจัยต้องการประเมินความเข้าใจที่มีต่อเกณฑ์การแข่งขันนาฏศิลป์ไทยประยุกต์กับนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ ดังนั้นจึงเลือกสัมภาษณ์บุคคลที่เคยเป็นกรรมการตัดสินการแข่งขัน และเคยเป็นผู้เข้าร่วมการแข่งขัน อาจทำให้ทราบมุมมอง ความคิดทั้ง 2 ทาง

4. วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เอกสาร การสัมภาษณ์ และจดบันทึกสาระสำคัญของข้อมูลด้านบุคคล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามจากกลุ่มตัวอย่างข้างต้น ระหว่างเดือน ตุลาคม 2554 ถึง เดือน พฤศจิกายน 2554 (ก่อนการแข่งขันระดับประเทศ) และเดือนมิถุนายน 2555 (หลังการแข่งขันระดับประเทศ) โดยได้ใช้วิธีดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ต่อไปนี้

4.1 การสัมภาษณ์ โดยใช้เทคนิคแบบไม่เป็นทางการ ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ทำการสัมภาษณ์เองเพื่อให้ได้ข้อมูลละเอียดตรงกับความต้องการในงานวิจัย โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ไม่กำหนดรูปแบบมาตรฐาน ไม่มีการกำหนดข้อคำถามอย่างตายตัว แต่จะกำหนดไว้เพียงกรอบหรือประเด็นที่จะสัมภาษณ์เท่านั้น โดยอาศัยกรอบและแนวคิดเป็นปัจจัยในการตั้งประเด็นคำถาม และจะไม่เรียงลำดับคำถามก่อนหลังคำถามมีลักษณะปลายเปิด และหากขณะสัมภาษณ์พบประเด็นปัญหาใดก็จะสัมภาษณ์โดยละเอียด เพื่อให้ได้คำตอบอย่างชัดเจน พร้อมทั้งบันทึกข้อมูล และถ่ายภาพที่เกี่ยวข้อง

4.2 การสนทนากลุ่ม ในการศึกษาผู้วิจัยได้เลือกวิธีการนี้ เพื่อให้กลุ่มได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นที่ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะเป็นคำตอบที่มีคุณค่าเกี่ยวกับการกำหนดเกณฑ์การแข่งขันนาฏศิลป์ไทยประยุกต์ กับนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ โดยกลุ่มที่เข้าร่วมการสนทนาเป็นผู้เกี่ยวข้องกับการกำหนดเกณฑ์การแข่งขันโดยตรง คือ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การสนทนากลุ่มนี้เป็นการสนทนาหลังจากที่ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์ และการตอบแบบสอบถาม แต่ยังได้ข้อมูลไม่สมบูรณ์พอที่จะสรุปได้ จึงนำข้อมูลที่ได้ข้างต้นมาทำเป็นประเด็นในการสนทนากลุ่มเพื่อนำไปสู่ข้อมูลที่เหมาะสม

4. ศึกษา สืบค้นข้อมูลเอกสาร ผู้วิจัยได้ทำการการสืบค้นข้อมูลทางด้านเอกสารเพื่อนำมาเป็นองค์ประกอบการวิเคราะห์ ดังนี้

- ประวัติความเป็นมาในการจัดงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน
- เกณฑ์การแข่งขันนาฏศิลป์ไทย ตั้งแต่ปีการศึกษา 2552-2554
- แนวความคิดทฤษฎีเกี่ยวกับคำว่า “ประยุกต์” กับ “สร้างสรรค์”
- องค์ประกอบนาฏศิลป์ไทย

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแบ่งแบบสอบถามเป็น 2 ลักษณะ ตามกลุ่มตัวอย่าง

แบบสอบถามลักษณะที่ 1 แบบสอบถามชนิดเจาะลึกรายบุคคล ใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้เข้าร่วมการแข่งขัน

แบบสอบถามลักษณะที่ 2 แบบสอบถามสนทนากลุ่ม ใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้จัดการแข่งขัน

แบบสอบถามลักษณะที่ 1 แบบสอบถามชนิดเจาะจงรายบุคคล ใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้เข้าร่วมการแข่งขัน เพื่อการประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับการผลิตผลงานทางด้านนาฏศิลป์ไทยประยุกต์กับนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ของกลุ่มผู้เข้าร่วมการแข่งขัน โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นการสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับ ลักษณะการเข้าร่วมกิจกรรม และสถานที่เก็บข้อมูล มีลักษณะคำถามแบบปลายเปิด จำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นในการปฏิบัติงานทางด้านนาฏศิลป์ไทยประยุกต์กับนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วน จำนวน 21 ข้อ ซึ่งแบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านลีลาท่าทาง คือ ลีลาท่าทางใหม่ๆ ที่สร้างขึ้นมาโดยการ...

- 1) ไม่ต้องคำนึงถึงที่มาของลีลาท่าทางนั้นๆ
- 2) เรียงร้อยท่าระบำหรือท่าแม่บทของนาฏศิลป์ไทย จนเกิดเป็นชิ้นงาน
- 3) ผสมผสานท่าระบำหรือท่าแม่บทของนาฏศิลป์ไทยกับท่านาฏศิลป์พื้นเมืองจนเกิดเป็นชิ้นงาน
- 4) ผสมผสานท่าระบำหรือท่าแม่บทของนาฏศิลป์ไทยกับท่าพื้นฐานทางนาฏศิลป์ตะวันตกจนเกิดเป็น

ชิ้นงาน

2. ด้านเพลงประกอบการแสดง คือ ลักษณะเพลงที่ใช้ประกอบการแสดงควรมีลักษณะดังนี้

- 1) เป็นเพลงไทยเดิมล้วน
 - 2) เป็นเพลงไทยเดิมที่มีการผสมผสานกับชิ้นงานเพลงอื่นๆ
 - 3) เป็นชิ้นงานเพลงที่มีอยู่ทั่วไปชนิดใดก็ได้
 - 4) เป็นชิ้นงานเพลงชนิดใดก็ได้ที่มีการผสมผสานกับชิ้นงานเพลงอื่นๆ
3. ด้านเครื่องแต่งกาย คือ ลักษณะเครื่องแต่งกายที่ใช้ประกอบการแสดงควรมีลักษณะดังนี้
- 1) ใช้เครื่องแต่งกายนาฏศิลป์ไทยตามจารีต
 - 2) ใช้เครื่องแต่งกายที่ยังคงรูปลักษณะนาฏศิลป์ไทยตามจารีตแต่มีการปรับเปลี่ยนออกแบบตัดเย็บขึ้นใหม่
 - 3) ใช้เครื่องแต่งกายที่ยังคงรูปลักษณะนาฏศิลป์ไทยตามจารีตแต่มีการผสมผสานกับรูปลักษณะเครื่อง

แต่งกายของนาฏศิลป์สกุลอื่น

- 4) ใช้เครื่องแต่งกายรูปแบบใดก็ได้ที่มีอยู่ทั่วไป

หมายเหตุ นาฏศิลป์สกุลอื่นในที่นี้ หมายถึง นาฏศิลป์พื้นเมือง นาฏศิลป์ตะวันตก นาฏศิลป์พื้นเมือง-ของต่างประเทศ เป็นต้น

4. ด้านอุปกรณ์และเทคนิคพิเศษ คือ ลักษณะการใช้อุปกรณ์และเทคนิคพิเศษประกอบการแสดงควรมี

ลักษณะดังนี้

- 1) ควรมีการเลือกใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดงอย่างหลากหลายทุกครั้ง
- 2) อาจใช้หรือไม่ใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดงก็ได้ ตามความเหมาะสมกับลักษณะของการแสดงที่

นำเสนอ

- 3) ไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงการใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดง
- 4) ควรมีการใช้ฉาก ไฟ แสงสี เสียงประกอบการแสดงอย่างอลังการ
- 5) อาจใช้หรือไม่ใช้ฉาก ไฟ แสงสี เสียงประกอบการแสดงก็ได้ ตามความเหมาะสมกับลักษณะของ

การแสดงที่นำเสนอ

- 6) ไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงการใช้ฉาก ไฟ แสงสี เสียงประกอบการแสดง
- 7) ควรมีการใช้เทคนิคพิเศษประกอบการแสดงอย่างอลังการ
- 8) อาจใช้หรือไม่ใช้เทคนิคพิเศษประกอบการแสดงก็ได้ ตามความเหมาะสมกับลักษณะของการ

แสดงที่นำเสนอ

9) ไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงการใช้เทคนิคพิเศษประกอบการแสดง

หมายเหตุ เทคนิคพิเศษในที่นี้ หมายถึง การใช้วัสดุอุปกรณ์บางชนิดโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยกระตุ้นความรู้สึก สัมผัสรับรู้ของผู้ชม เช่น การใช้พลุ (Firework), การใช้ควัน (Smoke), น้ำแข็งแห้ง (Dry ice), การทำแสงฟ้าแลบ (Strobe Light), เสียงฟ้าผ่า (Thunderclap) เป็นต้น

การจัดทำแบบสอบถามในครั้งนี้ กรณีการตั้งหัวข้อคำถาม ทั้ง 4 ด้าน ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากการสัมภาษณ์ และการค้นคว้าจากเอกสาร จึงออกมาเป็นคำถามข้างต้น

แบบสอบถามลักษณะที่ 2 แบบสอบถามสนทนากลุ่ม ใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้จัดการแข่งขัน เพื่อทราบถึงความคิด และที่มาของการกำหนดเกณฑ์การแข่งขันนาฏศิลป์ไทยประยุกต์กับนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ ผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 2 ประเด็นในการสนทนา คือ

1. การให้คำจำกัดความคำว่า “นาฏศิลป์ไทยประยุกต์” กับ “นาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์” ในเกณฑ์การแข่งขันนาฏศิลป์ งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน

2. รายละเอียดและเกณฑ์การให้คะแนน การแข่งขันนาฏศิลป์ไทยประยุกต์กับนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์

โดยเริ่มจากการนำเสนอปัญหาที่ผู้วิจัยพบในการศึกษาต่อคณะผู้จัดงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน และนำเสนอร่างเกณฑ์การแข่งขันทั้ง 2 กิจกรรม เพื่อใช้เป็นประเด็นในการสนทนา ให้ผู้จัดการแข่งขันได้พิจารณาเกณฑ์ที่ผู้วิจัยร่างขึ้น และใช้การสัมภาษณ์แบบปลายเปิด สนทนาเกี่ยวกับวิธีการได้มาซึ่งเกณฑ์การแข่งขันนาฏศิลป์ไทยประยุกต์กับนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูล(Data Collection)หลาย ๆ รูปแบบ โดยเริ่มจากการศึกษาค้นคว้าทางเอกสาร การเข้าหาข้อมูลเบื้องต้นจากหน่วยงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 การออกแบบทดสอบ การสัมภาษณ์เจาะลึกรายบุคคล เพื่อเชื่อมโยงไปสู่การสัมภาษณ์แบบกลุ่ม และเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ต่อไป

7. การจัดทำข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและข้อมูลจากภาคสนาม โดยแยกตามความมุ่งหมายของการวิจัยมาจัดทำได้ดังนี้

– นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากเอกสารต่างๆ มาศึกษาอย่างละเอียดพร้อมจัดระบบหมวดหมู่ ตามความมุ่งหมายของการวิจัยที่กำหนดไว้

– นำข้อมูลจากภาคสนามที่เก็บรวบรวมได้จากการสำรวจเบื้องต้น การสังเกตการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม ซึ่งได้จดบันทึกไว้ และนำแถบบันทึกเสียงมาถอดความแยกประเภท จัดหมวดหมู่และสรุปสาระสำคัญตามประเด็นที่ทำการศึกษาวิจัย

– นำข้อมูลทั้งที่เก็บรวบรวมได้จากเอกสารและข้อมูลภาคสนามตามที่รวบรวมได้จากการสำรวจเบื้องต้น การตอบแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์

8. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

– นำข้อมูลที่ได้จากเอกสาร และข้อมูลภาคสนาม มาถอดความด้วยวิธีการสรุปสาระสำคัญตามประเด็นที่กำหนดไว้ในขอบเขตด้านเนื้อหา ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นกระบวนการที่ดำเนินไปพร้อมๆ กับการเก็บข้อมูลภาคสนามโดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและทำการบันทึกข้อมูลอย่างละเอียดในทุกแง่มุม เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาทุกๆ ด้าน

- หลังจากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาประมวล รวบรวมเป็นหมวดหมู่ นำมาจัดระบบ เรียบเรียงเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด มาตรวจสอบความถูกต้องและเก็บข้อมูลเสริมให้มีเนื้อหาสมบูรณ์

- นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาศึกษาวิเคราะห์ตาม ขอบเขตด้านเนื้อหาที่กำหนด เพื่อนำไปสู่การสรุปผล

9. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยเรียงเรียงผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายที่กำหนด โดยใช้การนำเสนอในลักษณะเชิงพรรณนาวิเคราะห์

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การแข่งขันนาฏศิลป์ ในงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ใช้ระเบียบวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เลือกพื้นที่แบบเจาะจง (Purposive Sampling) ทำการเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยการสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับการผลิตงานทางด้านนาฏศิลป์ไทยประยุกต์และนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น และสำนักพัฒนากิจการนักเรียน สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ความมุ่งหมายของงานวิจัย

เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ให้เห็นถึงปัญหาด้านความเข้าใจในเกณฑ์การแข่งขันนาฏศิลป์ไทยประยุกต์กับนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ที่แตกต่างกัน ระหว่างกลุ่มผู้จัดการแข่งขันกับกลุ่มผู้เข้าร่วมการแข่งขัน ในงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2552-2554

2. สรุปผล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาด้านความเข้าใจในเกณฑ์การแข่งขันนาฏศิลป์ไทยประยุกต์กับนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ที่แตกต่างกัน ระหว่างกลุ่มผู้จัดการแข่งขันกับกลุ่มผู้เข้าร่วมการแข่งขัน ในงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2552-2554 พบประเด็น ดังต่อไปนี้

2.1 ปัญหาที่พบในการแข่งขันนาฏศิลป์ไทยประยุกต์ กับ นาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลตามความมุ่งหมายของการวิจัย โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ส่วน ตามลำดับ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบเกณฑ์การแข่งขันนาฏศิลป์ไทยประยุกต์และนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2552-2554 เพื่อให้เห็นถึงข้อขัดแย้งอันเป็นปัญหาการแข่งขันนาฏศิลป์ไทยประยุกต์กับนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์

สรุปการวิเคราะห์เปรียบเทียบเกณฑ์การแข่งขันนาฏศิลป์ในงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2552-2554 ดังรายละเอียดต่อไปนี้ คุณสมบัติผู้เข้าแข่งขัน, ประเภทและจำนวนผู้เข้าแข่งขัน, วิธีการดำเนินการ และรายละเอียดหลักเกณฑ์การแข่งขัน, เกณฑ์การให้คะแนน, คุณสมบัติคณะกรรมการ คือ

1. จากปี 2553 กิจการการแข่งขันนาฏศิลป์ไทยประยุกต์ได้ถูกตัดออกจากการแข่งขันและได้บรรจุกิจกรรมการแข่งขันนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์เข้ามาแทน

2. ข้อกำหนดของเกณฑ์การแข่งขันยังคงเดิมตั้งแต่ ปีการศึกษา 2552-2554 คือ

- คุณสมบัติผู้เข้าแข่งขัน
- จำนวนผู้เข้าแข่งขัน
- วิธีดำเนินการ
- เกณฑ์การให้คะแนน

– คุณสมบัติคณะกรรมการ

3. ปีการศึกษา 2554 มีการปรับคุณสมบัติของผู้เข้าแข่งขัน โดยเพิ่มให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น (ป.1-ป.3) เข้าร่วมการแข่งขันนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ได้ เดิมในปี 2552 และ 2553 ผู้เข้าแข่งขันต้องกำลังศึกษาในชั้นประถมศึกษาตอนปลาย (ป. 4-ป.6) ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3) และชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6)

4. ทุกปีตั้งแต่ปีการศึกษา 2553-2554 มีการปรับจำนวนผู้เข้าแข่งขัน คือ ปีการศึกษา 2552 กำหนดให้ทีมละไม่เกิน 6-12 คน ต่อมาปีการศึกษา 2553 ไม่กำหนดจำนวนผู้แสดง และปีการศึกษา 2554 กำหนดให้ทีมละไม่เกิน 16 คน

5. ปีการศึกษา 2553 และ 2554 มีการเพิ่มข้อกำหนดวิธีการดำเนินการแข่งขัน ดังนี้

- เพลงที่ใช้ประกอบทำรำมีเนื้อร้องหรือไม่มีเนื้อร้องก็ได้ (ปี 2553-2554)
- การแต่งกาย แต่งตามความเหมาะสมของเพลงที่นำเสนอ โดยไม่ใช้ชุดยืนเครื่องพระ-นาง (ปี 2554)
- จัดทำข้อมูลรายละเอียดของการแสดงอย่างน้อย 5 ฉบับ ส่งคณะกรรมการพร้อมกับรายงานตัวเข้าแข่งขัน (ปี 2553-2554)
- ใช้แผ่นซีดีหรือเทปบันทึกเสียง (ปี 2553-2554)

6. ปีการศึกษา 2553 และ 2554 มีการปรับเปลี่ยนเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ เดิมปีการศึกษา 2552 มีการกำหนดขอบเขตในการผลิตงานทางด้านนาฏศิลป์ไทยประยุกต์ คือ ความคิดสร้างสรรค์ประดิษฐ์ทำรำและความเหมาะสมกับเนื้อร้องเป็นการส่งเสริมและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทย ส่วนปีการศึกษา 2553 และ 2554 ไม่ได้กำหนดขอบเขตในการผลิตงานทางด้านนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ คือ บอกเพียงว่าให้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบการแสดง

7. ทุกปีตั้งแต่ปีการศึกษา 2553-2554 คุณสมบัติกรรมการยังคงใช้เกณฑ์เดิมในปีการศึกษา 2552

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการผลิตงานทางด้านนาฏศิลป์ไทยประยุกต์ กับนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ ของกลุ่มผู้เข้าร่วมการแข่งขัน เพื่อให้เห็นถึงความคิดความเข้าใจในการผลิตงานทางด้านนาฏศิลป์ไทยประยุกต์

ผลศึกษาโดยการตอบแบบสอบถามของกลุ่มผู้เข้าร่วมการแข่งขัน พบว่าการแสดงความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ในการตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อแตกต่าง และความเหมือนกันในการประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับการผลิตผลงานทางด้านนาฏศิลป์ไทยประยุกต์ กับนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ จำแนกตามหัวข้อการประเมิน 4 ด้าน คือ 1. ด้านลีลาท่าทาง 2. ด้านเพลงประกอบการแสดง 3. ด้านเครื่องแต่งกาย 4. ด้านอุปกรณ์และเทคนิคพิเศษ

1. ด้านลีลาท่าทาง พบความแตกต่างด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการผลิตผลงานทางด้านนาฏศิลป์ไทยประยุกต์ กับนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ คือ ลีลาท่าทางใหม่ๆ ที่สร้างขึ้นมาโดยต้องคำนึงถึงที่มาของลีลาท่าทางนั้นๆ และการผสมผสานท่าระบำหรือท่าแม่บทของนาฏศิลป์ไทยกับท่าพื้นฐานทางนาฏศิลป์ตะวันตก จนเกิดเป็นชิ้นงาน โดยนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์จะให้ความสำคัญของลีลาท่าทางใหม่ๆ ที่สร้างขึ้นมานั้น ต้องคำนึงถึงที่มาของลีลาท่าทางนั้นๆ มากกว่านาฏศิลป์ไทยประยุกต์ ส่วนนาฏศิลป์ไทยประยุกต์จะให้ความสำคัญของการผสมผสานท่าระบำหรือท่าแม่บทของนาฏศิลป์ไทยกับท่าพื้นฐานทางนาฏศิลป์ตะวันตก จนเกิดเป็นชิ้นงานมากกว่านาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ ส่วนเกณฑ์การพิจารณาเกี่ยวกับลีลาท่าทางใหม่ๆ ที่สร้างขึ้นมาโดยการเรียงร้อยท่าระบำหรือท่าแม่บทของนาฏศิลป์ไทยและการผสมผสานท่าระบำหรือท่าแม่บทของนาฏศิลป์ไทยกับท่านาฏศิลป์พื้นเมือง จนเกิดเป็นชิ้นงานมีน้ำหนักใกล้เคียงกันมาก

2. ด้านเพลงประกอบการแสดง พบว่า ลักษณะเพลงที่ใช้ประกอบการแสดงนาฏศิลป์ไทยประยุกต์ กับนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ ที่มีลักษณะเหมือนกันคือ ไม่ควรเป็นเพลงไทยเดิมล้วน ควรเป็นเพลงไทยเดิมที่มีการผสมผสานกับชิ้นงานเพลงอื่นๆ ส่วนความแตกต่าง คือ ลักษณะเพลงที่ใช้ประกอบการแสดงนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ไม่ควรเป็นงานเพลงที่มีอยู่ทั่วไปชนิดใดก็ได้ แต่ลักษณะเพลงที่ใช้ประกอบการแสดงนาฏศิลป์ไทยประยุกต์ควรเป็นชิ้นงานเพลงชนิดใดก็ได้ที่มีการผสมผสานกับชิ้นงานเพลงอื่นๆ

3. ด้านเครื่องแต่งกายที่ใช้ในแสดง พบว่า เกณฑ์ในการพิจารณาเหมือนกันคือ ลักษณะเครื่องแต่งกายที่ใช้ประกอบการแสดงนาฏศิลป์ไทยประยุกต์ กับนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ ไม่ควรใช้เครื่องแต่งกายนาฏศิลป์ไทยตามจารีตและเครื่องแต่งกายมีรูปแบบใดก็ได้ที่มีอยู่ทั่วไป ควรใช้เครื่องแต่งกายที่ยังคงรูปลักษณะนาฏศิลป์ไทยตามจารีตแต่มีการปรับเปลี่ยนออกแบบตัดเย็บขึ้นใหม่ มีการผสมผสานกับรูปลักษณะเครื่องแต่งกายของนาฏศิลป์สกุลอื่น

4. ด้านอุปกรณ์และเทคนิคพิเศษประกอบการแสดง พบว่า เกณฑ์ในการพิจารณาเหมือนกันคือ ลักษณะการใช้อุปกรณ์และเทคนิคพิเศษประกอบการแสดงนาฏศิลป์ไทยประยุกต์ กับนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ อาจใช้หรือไม่ใช้อุปกรณ์ ฉาก ไฟ แสงสี เสียง หรือเทคนิคพิเศษประกอบการแสดงก็ได้ ตามความเหมาะสมกับลักษณะของการแสดงที่นำเสนอและไม่จำเป็นต้องมีความอลังการ ส่วนความแตกต่างของเกณฑ์การประกวด/แข่งขัน คือ นาฏศิลป์ไทยประยุกต์ ให้ความสำคัญกับการเลือกใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดงอย่างหลากหลายทุกครั้ง ส่วนข้อที่ขาดความชัดเจนของผู้ประเมินเกี่ยวกับนาฏศิลป์ไทยประยุกต์ คือ ความจำเป็นต้องคำนึงถึงการใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดงและควรมีการใช้ฉาก ไฟ แสงสี เสียงประกอบการแสดงอย่างอลังการ โดยมีจำนวนผู้แสดงความเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยใกล้เคียงกันมาก แสดงว่าผู้ประเมินขาดความชัดเจนของเกณฑ์การประเมิน

ส่วนที่ 3 การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดเกณฑ์การแข่งขันนาฏศิลป์ไทยประยุกต์กับนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ จากกลุ่มผู้จัดการแข่งขัน เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา

ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดเกณฑ์การแข่งขันนาฏศิลป์ไทยประยุกต์ กับนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ จากกลุ่มผู้จัดการแข่งขัน คือ

1. กลุ่มผู้จัดการแข่งขัน สำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประสพกับปัญหา 2 ปัญหาหลัก ที่เกี่ยวกับการแข่งขันนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ คือ

- ปัญหาที่เกิดจากเกณฑ์การตัดสิน
- ความเห็นต่างเกี่ยวกับนาฏศิลป์ไทยประยุกต์กับนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ระหว่างผู้จัดการแข่งขันกับผู้เข้าร่วมการแข่งขัน ซึ่ง 2 ปัญหาดังกล่าว สอดคล้องกับปัญหาที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในครั้งนี้

2. ที่มาขอเกณฑ์การแข่งขัน มีดังนี้

- เชิญคณะกรรมการการจัดงานเจ้าภาพในปีที่ทำการแข่งขันมาให้ข้อมูล เกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งหมดจากการจัดงาน โดยแบ่งตามกิจกรรมของกลุ่มสาระต่างๆ
 - เชิญผู้เชี่ยวชาญ เข้าร่วมในการประชุมเชิงปฏิบัติการปรับปรุงกิจกรรมและหลักเกณฑ์การประกวดแข่งขันงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ร่วมกันอภิปราย เพื่อหาข้อสรุปของปัญหาและวางแผนการแก้ไขปัญหา
 - รับฟังการบรรยายความสำคัญของการจัดงานศิลปหัตถกรรมนักเรียนจากผู้อำนวยการสนธิ แยมเกสร ผู้อำนวยการสำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
 - รับฟังสรุปผลการจัด และปัญหาโดยภาพรวมของการจัดงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน
- จากคุณวัลลา เรือนไชยวงศ์ นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ สำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน

– เจ้าภาพการจัดงานในปีที่ทำการแข่งขันนำเสนอผลการดำเนินงาน ความสำเร็จและปัญหาที่พบจากการจัดงาน

- แยกกลุ่มปฏิบัติงานตามลักษณะกิจกรรมของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้
- คณะดำเนินการของแต่ละกลุ่มสาระนำเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นจากการแข่งขัน และร่วมกัน

อภิปราย พร้อมทั้งหาแนวทางในการไขปัญหา

- นำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาคณะกรรมการสำนักงานพัฒนากิจกรรมนักเรียน

การที่ผู้วิจัยได้เข้าร่วมการสัมมนาครั้งนี้ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังกล่าวมาข้างต้นเช่นเดียวกัน และผลที่ได้จากการนำเสนอร่างเกณฑ์การแข่งขันนาฏศิลป์ไทยประยุกต์กับนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ อันเป็นประเด็นในการอภิปราย และหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน ระหว่างคณะดำเนินการจัดการแข่งขัน ผู้วิจัย และผู้เชี่ยวชาญจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา คือ

- เกณฑ์การแข่งขันนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ครั้งที่ 63 ประจำปีการศึกษา

2555

- คำนิยามศัพท์ คำว่า “นาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์” ดังนี้

นาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ คือ การแสดงที่นอกเหนือจากนาฏศิลป์ไทยอนุรักษ์เป็นการแสดงนาฏศิลป์ไทยที่คิดประดิษฐ์ สร้างขึ้นใหม่ทั้งเพลง ดนตรี เนื้อหา การแต่งกายและลีลาท่ารำ สอดคล้องตามกรอบแนวคิดที่กำหนด และไม่เกี่ยวข้องกับการแสดงนาฏศิลป์พื้นเมือง และนาฏศิลป์สากล

3. อภิปรายผล

ผลจากการศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาด้านความเข้าใจในเกณฑ์การแข่งขันนาฏศิลป์ไทยประยุกต์กับนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ที่แตกต่างกัน ระหว่างกลุ่มผู้จัดการแข่งขันกับกลุ่มผู้เข้าร่วมการแข่งขัน ในงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2552-2554 มีสาระสำคัญที่จะอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. ที่มาของปัญหา เกิดจาก

– ปีการศึกษา 2553 กิจกรรมนาฏศิลป์ไทยประยุกต์ได้ถูกยกออกจากกิจกรรมการแข่งขันนาฏศิลป์ไทย โดยได้บรรจุกิจกรรมนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์เข้ามาแทนที่จนกระทั่งปัจจุบัน (ปีการศึกษา 2554) การบรรจุกิจกรรมดังกล่าวเป็นเหตุให้เกิดข้อขัดแย้งกันในกลุ่มผู้เข้าร่วมแข่งขันกับกลุ่มผู้จัดการแข่งขัน ในประเด็นปัญหาของเกณฑ์การให้คะแนน คือ กิจกรรมเปลี่ยน แต่แนวทางการให้คะแนนยังคงเดิม

– ปัญหาด้านเกณฑ์การแข่งขันนาฏศิลป์ไทยประยุกต์กับนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ เมื่อกิจกรรมการแข่งขันเปลี่ยน แต่ไม่มีการระบุให้ชัดเจนถึงคุณลักษณะที่แตกต่างออกไป ของกิจกรรมใหม่ที่มาแทนที่ จึงทำให้ผู้เข้าร่วมการแข่งขันเกิดการสับสนระหว่างการแข่งขันนาฏศิลป์ไทยประยุกต์ กับนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ ควรระบุรายละเอียดของการเปลี่ยนแปลงให้ชัดเจนซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Thailand Quality Award สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ (2555) ว่าด้วยเรื่องการเปลี่ยนแปลงเกณฑ์การแข่งขัน การระบุคำจำกัดความ หรือความหมายของระบบการให้คะแนน

– ขาดการการประชุมชี้แจงรายละเอียดพร้อมทั้งการให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิตงานทางด้านนาฏศิลป์ไทยประยุกต์ กับนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ กับคณะกรรมการ คณะดำเนินงาน และกลุ่มผู้เข้าร่วมการแข่งขันนาฏศิลป์ไทยประยุกต์ หรือนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ควรมีการประชุมชี้แจง การสร้างเนื้อหาของเกณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับบทความของแดนนี่ แซมสัน และไมล์ เทอร์คิลลี (2536) ว่าด้วยเรื่องการปรับปรุงคุณภาพและการดำเนินงาน

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มผู้จัดการแข่งขันกับผู้เข้าร่วมการแข่งขันว่ามีความคิดเห็นที่ต่างกันในเรื่องนาฏศิลป์ไทยประยุกต์กับนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ อันเป็นประเด็นปัญหาที่ทำให้ผู้วิจัยต้องทำการศึกษาในครั้งนี้ คือ

ความคิดเห็นทางดานนาฏศิลป์ไทยประยุกต์ ระหว่างกลุ่มผู้จัดการแข่งขัน กับกลุ่มผู้เข้าร่วมการแข่งขัน

กลุ่มผู้จัดการแข่งขันไม่ได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องนาฏศิลป์ไทยประยุกต์ในการสนทนากลุ่ม เนื่องจากการประชุมเชิงปฏิบัติการปรับปรุงกิจกรรมและหลักเกณฑ์การประกวดแข่งขันงานศิลปหัตถกรรมนักเรียนครั้งนี้มุ่งประเด็นในการแก้ไขปัญหาทางดานนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์เพียง

กลุ่มผู้เข้าร่วมการแข่งขันได้ให้ความเห็นว่า นาฏศิลป์ไทยประยุกต์ คือ การผสมผสานท่าระบำหรือท่าแม่บทของนาฏศิลป์ไทยกับท่าพื้นฐานทางนาฏศิลป์ตะวันตก เพลงที่ใช้ประกอบบรรเลงควรเป็นเพลงไทยเดิมที่มีการผสมผสานกับชิ้นงานเพลงอื่นๆ เครื่องแต่งกายยังคงรูปลักษณะนาฏศิลป์ไทยตามจารีตแต่มีการผสมผสานกับรูปลักษณะเครื่องแต่งกายของนาฏศิลป์สกุลอื่น อาจใช้หรือไม่ใช้อุปกรณ์ประกอบฉาก ไฟ แสงสี เสียง และเทคนิคพิเศษประกอบการแสดงก็ได้ ตามความเหมาะสมกับลักษณะของการแสดงที่นำเสนอ

ความคิดเห็นทางดานนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ ระหว่างกลุ่มผู้จัดการแข่งขัน กับกลุ่มผู้เข้าร่วมการแข่งขัน

กลุ่มผู้จัดการแข่งขันได้ให้ความเห็นว่า นาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ คือ การแสดงที่นอกเหนือจากนาฏศิลป์ไทยอนุรักษ์ เป็นการแสดงนาฏศิลป์ไทยที่คิดประดิษฐ์ สร้างขึ้นใหม่ทั้งเพลง ดนตรี เนื้อหา การแต่งกายและลีลาท่าร่า สอดคล้องตามกรอบแนวคิดที่กำหนด และไม่เกี่ยวข้องกับการแสดงนาฏศิลป์พื้นเมือง และนาฏศิลป์สากล

กลุ่มผู้เข้าร่วมการแข่งขันได้ให้ความเห็นว่า นาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ คือ การนำท่าระบำหรือท่าแม่บทของนาฏศิลป์ไทยมาเรียบเรียงใหม่ เพลงที่ใช้ประกอบการแสดงควรเป็นเพลงไทยเดิมที่มีการผสมผสานกับชิ้นงานเพลงอื่นๆ เครื่องแต่งกายที่ยังคงรูปลักษณะนาฏศิลป์ไทยตามจารีตแต่มีการปรับเปลี่ยนผสมผสานกับรูปลักษณะเครื่องแต่งกายของนาฏศิลป์สกุล อาจใช้หรือไม่ใช้อุปกรณ์ประกอบฉาก ไฟ แสงสี เสียง และเทคนิคพิเศษประกอบการแสดงก็ได้ ตามความเหมาะสมกับลักษณะของการแสดงที่นำเสนอ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการผลิตงานทางดานนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ระหว่างกลุ่มผู้จัดงานกับกลุ่มผู้เข้าร่วมการแข่งขันมีความคิดเห็นที่ต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

การวิจัยเรื่องการแข่งขันนาฏศิลป์ในงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับผลการวิเคราะห์ตามความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนั้นมีข้อเสนอแนะและอภิปรายเพิ่มเติมดังนี้

1.1 การแข่งขันดานนาฏศิลป์ในงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน เป็นประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการได้แสดงออกถึงความสามารถทางดานการแสดง การพัฒนาเรื่องควมมีวินัย การเข้าสังคม อันได้จากการฝึกซ้อมการแสดง การนำประโยชน์ ประสพการณ์ที่ได้จากการแข่งขัน เช่น การวางแผน การดำเนินการ ขั้นตอนการดำเนินการ และผลที่ได้จากการดำเนินการ เป็นต้น ครูผู้สอนสามารถนำขั้นตอนดังกล่าวในช่วงระหว่างการแข่งขัน กระทั่งเข้าแข่งขัน และเมื่อการแข่งขันสิ้นสุดลงก็นำประสพการณ์ที่ได้ไปบูรณาการกับการเรียนการสอน เพื่อให้ นักเรียนที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในการแข่งขันได้รับประโยชน์จากกระบวนการต่างๆ อันได้จากการแข่งขัน

1.2 การวิจัยเกี่ยวกับประเด็นปัญหาความแตกต่างของความเข้าใจในเกณฑ์การแข่งขันนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ และนาฏศิลป์ไทยประยุกต์ครั้งนี้ เพื่อสร้างเกณฑ์การแข่งขัน และนำไปสู่แนวทางในการปรับปรุง พัฒนาเกณฑ์การแข่งขันประเภทอื่นๆ ในลักษณะที่คล้ายกัน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเฉพาะประเด็นปัญหาความแตกต่างทางด้าน ความเข้าใจ ในเกณฑ์การแข่งขัน นาฏศิลป์ไทยประยุกต์ กับนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ ระหว่างกลุ่มผู้จัดงานกับกลุ่มผู้เข้าร่วมการแข่งขัน งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนเท่านั้น ยังมีประเด็นที่น่าสนใจและสามารถทำการศึกษา วิจัยเพิ่มเติมได้ คือ การพัฒนาของรูปแบบการแสดงจากนาฏศิลป์ไทยประยุกต์ สู่นาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ที่ปรากฏในงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กิตติมา อมรทัต. ความหมายของศิลปะ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2530.
- โกวิท ประวาลพุกษ. สรุปรายงานการประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับการวิจัยการศึกษาครั้งที่ 5 เรื่องการนำผลการวิจัยไปใช้ในการวิจัยการศึกษา. กรุงเทพฯ. : กระทรวงศึกษาธิการ, 2536.
- คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. การแสดงผลและนาฏศิลป์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2548.
- นราพงษ์ จรัสศรี. ประวัตินาฏศิลป์ตะวันตก. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548
- พีรพงศ์ เสนโสภา. นาฏยประดิษฐ์ของพะเนอ กำเนิดกาญจน์. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- พีระ พันลูกท้าว. Inside Western Dance. เอกสารประกอบการสอนวิชา 0605101 ภาควิชาศิลปะการแสดง คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ม.ป.ป.
- วิรุฬ ตั้งเจริญ. ศิลปวัฒนธรรม ศิลปกรรมและศิลปะอาชีพ. กรุงเทพฯ : พัฒนาคุณภาพวิชาการ, 2544.
- ศุภชัย จันทร์สุวรรณ. การศึกษาวิเคราะห์วิธีการร่ายรำและลีลาท่ารำโขนตัวพระ : กรณีศึกษาตัวพระราม. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- สวภา เวชสุภกิจ. หลักนาฏยประดิษฐ์ของท่านผู้หญิงแก้ว สนิทวงศ์เสนี. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- สิริธร ศรีชลาคม. นาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย : การสร้างสรรค์นาฏศิลป์ไทยกับนาฏศิลป์สกุลอื่นๆ ระหว่างปี พ.ศ. 2510–2542. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- สุรพล วิรุฬห์รักษ์. หลักการแสดงนาฏศิลป์ปริวรรต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- สมเกียรติ ตั้งนโม. “ความคิดสร้างสรรค์และการสร้างสรรค์. เชียงใหม่”. วารสารศิลปะวิชาการ. ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 : คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2543.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. การศึกษาสังคมและวัฒนธรรม แนวความคิด วิถีวิทยา และทฤษฎี. ขอนแก่น : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2544.
- สมศักดิ์ ลินธุระเวช. “การวัดด้านปฏิบัติ.” วารสารการวิจัยทางการศึกษา. ฉบับที่ 1 : 98–100 : มกราคม–มีนาคม 2530.
- สุวรรณา เชื้อรัตนพงษ์. “การวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย.” วารสารการศึกษาแห่งชาติ. ฉบับที่ 16 : 68–77 : ธันวาคม 2527 – มกราคม 2528.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1. รายงานโครงการ งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ปี 2554, ขอนแก่น, 2554.
- อรรถมากรณ์ ชัยวิสุทธิ. ศึกษาพัฒนาการศิลปะการเต้นบัลเบเต้ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กรณีศึกษาโรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย จังหวัดขอนแก่น. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550.
- อารี พันธุ์มณี. คิดอย่างสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : ดันอ้อ แกรมมี่ จำกัด, 2540.
- อุทุมพร จามรมาร. การทำวิจัยเชิงสำรวจ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.